

Mathias De Backer
Souvenir

Souvenir

Een film van 17 minuten, geschreven en geregisseerd door mijn ex-docent Jasper Vrancken & zijn kameraad Bert Aeles. De DOP is Huyn De Grande, die ook voor zijn vorige film van Jasper Vrancken Muil de rol van DOP op zich had genomen. Als laatste wil ik Jerome Bartholomeus vernoemen want Souvenir is echt enorm goed gemonteerd. Het is een heel uniek werk en de regisseurs hebben heel goed hun crew en cast uitgekozen. Souvenir werd voor het eerst vertoond in 2022.

Horror, niet mijn ding, absoluut niet. Ik heb een jaar les gekregen van Jasper Vrancken en hij heeft me daarmee nog meer in de filmgebeuren getrokken. Hierdoor heb ik een bredere blik gekregen qua genres in de filmwereld. Horror is een heel moeilijk genre om daarin een succesvol werk te maken naar mijn weten. Hierin zijn de regisseurs enorm geslaagd, om het genre horror aan te pakken en te visualiseren voor de kijkers. Hun film bevat veel diverse zaken: ongemakkelijkheid, creativiteit, stiltes, doordachte shots (zoals verder en verder weg te gaan van het hoofdpersonage, de specifieke kleuren, ...)

We volgen een half gedeprimeerde zoon samenwonend met zijn vader. Ze hebben een redelijk gesloten relatie met elkaar en deze probeert de zoon open te stellen en zijn afwezige vader te bereiken tijdens dat hij zijn studentenleven leeft. Doorheen het verhaal probeert hij hun band te versterken terwijl een monster/monsters zich voedt/voeden aan de vader buiten hun weten. Dit loopt uiteindelijk radicaal slecht af.

Vooreerst moet ik de casting feliciteren met hun eminente prestatie. Bij veel Vlaams werk kunnen de acteur skills beter maar hier heb ik echt niks op aan te merken. Eén van de vele goede keuzes van de regisseurs doorheen het proces.

Het eerste dat we te zien krijgen is de omgeving waar het gevaar, het monster, zich bevindt. De slaapkamer. Dus als kijker heb je al iets van, wat bevindt zich daar? Wat gaat er zich afspelen? Je voelt als kijker al een soort van gevaar opkomen in die specifieke kamer. De eerste scène is één van de belangrijkste. En in hun eerste scène steken er al zoveel elementen: qua decor, arena, belichting/kleur, beeldkader. Waarom ook in de rug gefilmd? Moeilijk om hem te bereiken? Moeilijk om hem hulp aan te bieden?

Bij de start van de film (de tweede scène), waar de zoon thuiskomt van school, is voor mij redelijk uniek op het vlak van de sfeer die ze creëren die bij mij onmiddellijk een bepaald gevoel oproept. En dit is gevaar, dood, op je hoede. Het tweede shot, waarbij de zoon het huis binnenkwam, deed me onmiddellijk denken aan een overlevingsspel, aan Friday the 19th (film), The Walking Dead (serie), aan The last of us (serie), aan een huis dat ergens alleen in een bos staat en de personen binnenin dat huis gedoemd zijn om iets verschrikkelijks mee te maken, Hush (film). De sfeer is figuurlijk maar ook letterlijk – hetgeen het figuurlijke mede veroorzaakt – heel donker. Geen lichten te spotten, gordijntjes die het licht wat tegenhouden en ook zijn kleding is donker. Een goeie keuze van de regisseurs qua gordijnen/decor. Ik hoor ook geen omgevingsgeluid van buiten, weeral een bewuste keuze van de regisseurs om hier amper geluid bij te zetten. Dit maakt het nog minder “ontspannend”. Als de zoon aankomt in de living straalt deze ook niet echt gezelligheid uit. De living lijkt meer op een therapiekamer dan een aangename living waar je in de zetel naar tv zit te kijken. Zeer sterk als decor, vind ik. Het geeft mij het gevoel dat er een probleem is en dat ze het moeten aanpakken als vader & zoon. Het is een redelijk lege en kille ruimte hetgeen perfect samengaat met de sfeer die ze willen meegeven. Aangenaam verrast.

De totale kamer wordt zeer goed weergegeven. Doorheen de film krijgen we deze nog te zien maar niet meer zo uitgebreid, wat ook niet hoeft.

Zelfs doorheen de film als de zoon aan het koken is, brandt er geen hoofdlamp in de kamer. Alleen het lampje aan het fornuis dat totaal ook geen warm licht is. Bij de scène waar de zoon alleen eet, wordt er een leuk camerastandpunt gebruikt. De camera staat in de keuken boven de wasbak gericht naar de zoon die aan het eten is, hetgeen een gevoel van eenzaamheid en onbereikbaarheid creëert. Dit komt ook doordat het een Long shot is. Het gebruik van CU doorheen de film werd vooral gebruikt om spanning, gevaar, intensiteit en angst in beeld te brengen. De shots wisselde merendeels af tussen enorm ruim tot erg close en dat vond ik aangenaam. Dit weerspiegelt dan de schommeling die de slachtoffers ook meemaken op het vlak van hoe ze zich voelen. Heel afwijkend.

Zelfs het weer buiten het huis is somber, alles past perfect hier.

Na het eerste shot leren we het huis en de ruimtes kennen terwijl de zoon zijn zoektocht start naar zijn vader. Misschien is het wel redelijk logisch dat we eerst de living en de keuken zien als kijker omdat dit de eerste ruimtes zijn waar de zoon kan zoeken naar zijn vader. Maar ik zou graag denken dat ze de zoon eerst de living en de keuken laten binnengaan om de reden dat de karakterontwikkeling tussen vader en de zoon daar plaatsvindt. Je ziet de vader en de zoon in de keuken doorheen te film converseren en eventuele vooruitgang boeken doorheen de film. Bewust of niet, ik vind het goed dat ze hier als eerste een beeld van geven en aankaarten hoe deze plaats eruit ziet. Als je de verschillende ruimtes in beeld in de film zou moeten rangschikken naar belangrijkheid dan hebben ze die mooi gestructureerd van essentieel tot onbeduidend.

De sfeer van het tweede shot zit er ook hier nog altijd even sterk in waarbij we door de verschillende ruimtes op de gelijkvloers gaan. De zoon gaat naar boven en roept hier al aarzelend vanaf beneden naar zijn vader. Waarom is dit? Heeft hij schrik om hem in een bepaalde situatie te belanden? Wil hij een bepaalde situatie vermijden? Of is dit gewoon toeval? De zoon vindt de vader boven uitgeput op zijn bed. De sfeer verandert hier compleet, naar meer blauw, meer beklemmend. Als ze hun gesprek afronden, zie je de zoon weggaan en verdwijnt hij eigenlijk wat in een diepte, in het duister. Waarom is dit? Omdat het kwaad nog voor hem komt? Omdat de afstand tussen de vader en de zoon nog zo groot is? Zuigt het duister hem terug naar beneden zodat hij niet kan helpen? Enorm goed gespeeld met licht en decoupage.

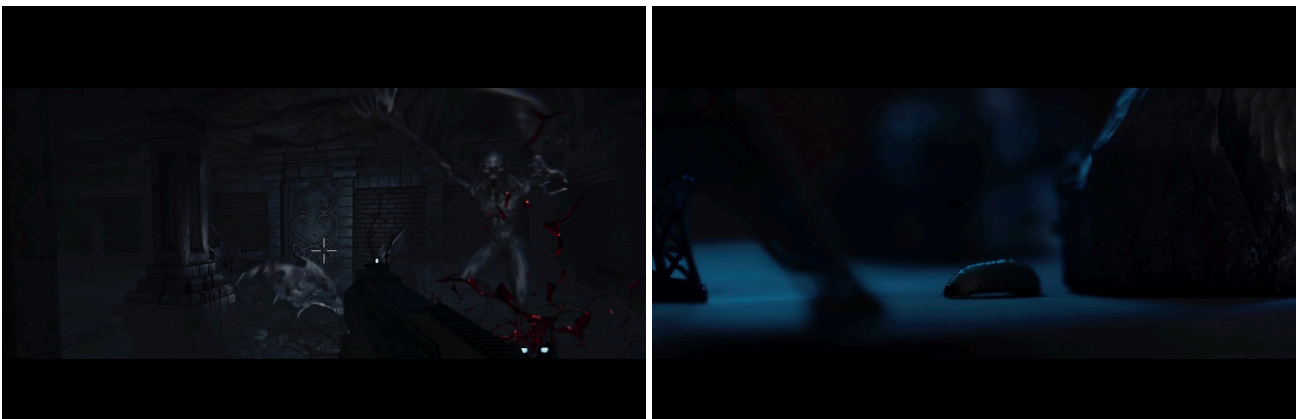
Hij gaat naar de zolder, dat is op zichzelf al een horrorattribuut in mijn ogen. Hier zie je allemaal attributen zoals een fotokader. Dit geeft meer emotionele waarde en representeert een lachend/blij beeld van wat ze ooit waren en waar de zoon terug naartoe wilt werken. Want nu kennen we de vader alleen maar als somber, teruggetrokken en energieloos. Als we als kijker de achtergrond van de vader nog iets meer in beeld hadden gehad, was de reddingsactie van de zoon om hun band van vroeger terug te kijken iets groter geweest. Allee je moet als regisseurs uiteraard keuzes maken wat je meer aandacht geeft maar ik had persoonlijk de vader nog iets meer aandacht

gegeven om het emotionele nog iets sterker te maken. Wat me ook opvalt zijn al de gelijkaardige schilderijen die het huis vullen. Dit versterkt de sfeer van het huis. Wat ik eerst niet doorhad, is dat de vader een attribuut meehad van zijn laatste reis naar Roemenië. Als de zoon op de zolder gaat, zien we allemaal attributen staan op de kast. De vader brengt een attribuut mee van elke reis die hij doet als vrachtwagenchauffeur.

De scène waar de zoon samen met zijn vriend gaat gamen op de zolder, die dus vol attributen staat, vermengt zich met een scène waar de vader als eten dient voor de monsters. Ze maken heel de tijd vergelijkingen met het spel, het bloedig spel en dat er teveel monsters zijn. Dit contrasteert met de monsters die op dat ogenblik zichzelf voeden door bloed te drinken van de vader. Dit is heel goed gedaan. Het game dat de zoon en zijn vriend samen online spelen is een survival game tegen monsters. En op een bepaald moment roept de zoon “het zijn er teveel!” Dit is een verwijzing naar het verdere verloop van de film met de monstertjes die van de zijn bloed gaan zuigen. Sterk gebruik van dialoog

De belichting van de kamer waar de vader en het monster zich bevindt is heel blauwig gekleurd.

Hier valt het me op dat de vader een blauwe badjas draagt. En de zoon draagt ook een blauwe

trui. Hierbij denk ik dat omdat de vader en zoon allebei slachtoffer zijn van de monsters, dat ze allebei iets blauw dragen. Zelfs buiten het huis is de kleur blauw. Blauw is 1 van de twee primaire kleuren zonder twijfel.

De volgende ochtend zitten ze samen te ontbijten in de keuken. De sfeer en belichting is veel aangenamer dan de blauwe sfeer van wanneer de monsters zich aan de vader voeden. De keuken kan dan eigenlijk als een veilige plek dienen en terwijl ook als de verplichte plek om met elkaar te praten, de vader kan de zoon niet meer ontwijken. Veilig weg van de monsters.

Bij de eetscènes is er altijd een lege stoel tussen de vader en de zoon. De moeder is hier niet, het vervloekte attribuut is ook een vrouw maar ik denk dat dit toeval is en dat dit geen verband heeft met elkaar.

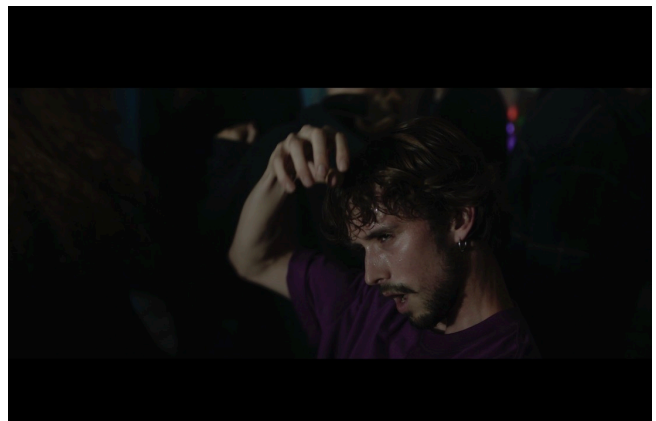
De vader zelf zou ik ook als een attribuut kunnen bekijken. Zijn lichaam is zelfs vervormd, een vervorming verwezenlijkt door de “monstertjes”. Zijn lippen zijn ook levenloos, bijna dezelfde kleur als zijn huid. Maar als je dan naar de zoon kijkt, naar de tint van zijn lichaam en zijn rode lippen, dan is hij gezond.

De vader geeft het attribuut waar de monsters uit tevoorschijn komen aan zijn zoon. Als de zoon van de vader dit cadeau krijgt van Roemenië gaat hij naar de zolder en plaatst hij dit tussen de andere souvenirs. Maar waarom exact tussen de Eiffeltoren en een boot? Misschien zoek ik het heel ver maar misschien is hier wel een reden voor.

De camerastandpunten die ver weg staan van de zoon komen na een tijd meer en meer voor, dit komt omdat we de zoon meer en meer kwijtraken in de film, dat hij meer en meer wordt bedreigd door de “monsters”.

De eettafel. Dit vind ik echt een interessante ruimtelijk object. De eerste keer met de rondleiding zien we deze volledig. De tweede keer als de vader en de zoon samen aan tafel zitten, zien we drie stoelen waarvan er 1 leeg is, daar waar dat de moeder in zou moeten zitten. De derde keer zie je maar twee stoelen als de zoon alleen aan tafel zit. Hiermee willen ze aantonen dat hij ook zijn vader is “verloren”.

De nacht erop wordt de zoon gestoken door het monstertje. De blauwe belichting, of misschien kunnen we het de monsterbelichting noemen, gaat nu over naar de zoon. De zoon had voor dat hij gebeten werd een feestje georganiseerd. We zien hem nu met AL zijn energie dansen, en ‘nee’ ik overdrijf niet als ik dit zeg. De symptomen die we zagen bij de vader, zoals vermoeidheid, energieloosheid, onbewustheid, gaan nu over naar de zoon. De beestjes willen hun slachtoffer zwak maken en van al zijn energie ontdoen. Mijn punt is, ofwel danst de zoon er al zijn energie uit op dat feestje, heel vies en is dat de uitwerking van de beet van de monsters, ofwel danst hij all out als een schreeuw voor hulp, dit zou ook nog kunnen.

De feestscène is mijn favoriete scène van allemaal EN dit zet ik even in caps omdat ik dit echt wil benadrukken. Een feestje met flikkerende lichten, een discobal en heel belangrijk, met warme lichten. Dit is de eerste keer in deze kortfilm dat mij is opgevallen dat er een warm licht in

voorkomt. Waarom? Ik denk dus dat de karakters, de zoon en de vader, omdat ze slachtoffer zijn van de monstertjes het blauwe en kille licht meenemen in hun huissfeer. Maar door het feit dat er andere mensen aanwezig zijn in het huis door dit feestje brengen deze ook hun energie mee en zodus ook meer licht. Dit wordt versterkt door het lachen en het plezier maken van de mensen daar. Zoals de uitdrukking van 'iemand die de zon heeft meegebracht', maar deze keer wordt de zon vervangen door licht, warm licht. Je kan bijna zeggen dat het water en vuur is en dat de ene de andere probeert weg te krijgen, twee krachten die niet met elkaar in contact willen komen.

Het camerastandpunt op het feestje waar je zijn beste vriend ziet dansen en naar hem (de zoon) kijkt, vind ik enorm sterk. Het is een shot waar er weer een “muur” tussen zit, en deze muur zijn de andere mensen. Dit is weer een teken dat de zoon niet geholpen kan worden, de afstand is té groot. Dit doen ze herhaaldelijk in de kortfilm. De zoon heeft nu een paarse T-shirt aan in de plaats van een blauwe, is dit een soort van evolutie dat aan de gang is omdat het monstertje zich nu voedt aan de zoon? Of waarom paars? De zoon heeft nu ook rollende ogen en zweet hard.

De vader klopt uiteindelijk het monster dood, bijna zoals een mug. We weten hierdoor als kijker dat het geen “dier” is dat wil overleven door te vechten maar eerder een “dier” dat routinematig van de mens wil drinken om alzo te overleven. Doorheen de film zie je het monster ook totaal niet volledig. Je hoort de afschuwelijke, grillige geluiden van het monster en zie je schaduwen passeren wanneer het rondvliegt. Als de vader het monster doodklopt tegen de muur zie je wel een enorme bloedplek. De bloedplek, de schaduwen en de geluiden zijn allemaal elementen die ervoor zorgen dat ik als kijker meer angst krijg zonder te weten hoe het beest eruit ziet. Uit angst vormt mijn fantasie eigenlijk zelf een beeld van het monster. Dit is net hetzelfde als bijvoorbeeld in de film Hush waar de seriemoordenaar een wit masker op heeft MAAR dit al heel vroeg in de film afzet, en dit verpest heel de film voor mij. Ik zou dan niet direct Jasper Vrancken vergelijken met andere regisseurs die horrorfilms maken waarbij het hoofd karakter eigenlijk een soort masker/mysterie heeft en waar de kijker niet weet wat er onder het masker verscholen zit. Maar meer op het vlak dat het monster een soort van masker/mysterie heeft dat andere regisseurs in bijvoorbeeld de film ‘Hush’ of ‘Friday the 15’ doen met het hoofdpersonage. Dit komt ook door de sterke montage waarbij het monster een masker krijgt tot op het einde. Voor de presentaties heb ik ook de film Saft van de Duitse regisseur Mona Keil gepresenteerd. Deze regisseur linkt op het vlak van horror bij de film Saft die ze gemaakt heeft en de uniekheid die ze naar voorbracht. Als ik twee mensen samen in een kamer zou mogen zetten om echt iets gruwelijks en unieks in elkaar te knutselen dan zouden dat Jasper Vrancken en Mona Keil zijn. Maar op het einde van de film krijgen we een beeld van het monster, dit vind ik een goeie timing om het monster, heel het monster, te onthullen. Nu krijgen we alles van het monster, het fysieke, de geluiden, close-ups, de schaduwen. Het volledige pakket.

Het warme licht “doodt” het monster. Doorheen gans de kortfilm als het monster macht heeft over een slachtoffer is de kamer altijd blauw getint. Maar als het monster overgaat naar de zoon en van de vader weg is, volgt er een scène waardoor de vader zijn energie stilaan terugkrijgt. Hij merkt iets in zijn kamer als hij slaapt, doet het warme licht aan en in die scène “sterft” het monster. Vandaar mijn uitspraak, het warme licht “doodt” het monster. En hier komt het fijne, wanneer de vader dus het monster ontdekt in zijn kamer en gaat doden zien we dus het warme licht schijnen in zijn kamer maar ook nog het blauwe licht van het monster dat van buiten komt. Dus ze laten niet alleen het gevecht zien van het monster tegen de vader maar ook het gevecht tussen het warme kleur en het koude blauwe kleur. Strijd in kleur, dit heb ik nog nooit gezien in een film dus dat is echt wel heel goed gedaan. Als de vader uiteindelijk het monster vermoordt heeft en zijn kamer buiten stapt, straalt het warme licht naar buiten, “yes, he did it”, het monster is verslagen en het blauwe koude licht is gedoofd.

De volgende ochtend als we de vader zien liggen in zijn bed is het seizoen precies teruggedraaid van de winter naar de herfst door het gecreëerde kleurenverschil. Qua omgevingsgeluid is er wel niks veranderd. Maar dat is dan ook wel logisch omdat het eigenlijk nog niet voorbij is, omdat het monster naar zich nu nestelt in en voedt aan de zoon. De vader is qua tint weer meer, laten we zeggen, menselijk. De ochtend nadat de monsters zich gevoed hadden aan de zoon vraagt de vader of alles goed gaat met hem. Wat bij mij hier ook wel een belletje doet rinkelen, is terug die vergetelheid. De vader heeft precies de tijd dat hij overgenomen was door een parasiet helemaal vergeten. En dat maakt het nog meer horror voor mij. Dan stel ik mij de vraag als kijker. Gaat dit ooit ophouden voor de zoon? Gaat het terug over naar de vader? Gaat dit over en gaan ze nog lang en gelukkig leven? Ontdekt de vader het en gooit hij het attribuut uit Roemenië weg? Ik kan er nog 100de andere vragen verzinnen. Dus ook al is er de onthulling, toch blijft er nog de vraag wat gaat er nu gebeuren? Na de film zijn de spanning en de vragen er nog altijd voor mij.

Nu zijn de rollen dus omgedraaid en zijn de kleurschema's van de vader en de zoon omgewisseld. De vader is nu in de keuken aan het afwassen terwijl de zoon het slachtoffer is geworden van het monster. Staat afwassen voor het beginnen met een schone lei? De vader is er vanaf? Dit zou wel een leuke boodschap kunnen zijn.

Wat me ook opvalt, is dat de zoon had gekookt voor de vader, hij had spruitjes met puree en gehakt gemaakt. Ze eten er nooit samen van maar alleen, wanneer ze geen slachtoffer zijn van het monster. Dit omdat hun eetlust er is als ze geen slachtoffer zijn van het monster.

De montage vond ik heel goed. De spanning die de monteur hier teweegbracht was enorm. Ik merkte dat ook naarmate de film vorderde en naarmate er meer elementen werden onthuld van het monster: meer schaduwen, meer geluiden, meer beelden van de monsters/wormpjes enzovoort. De belichting en color grading hebben deze film ook gedragen. De onderscheiding van kamers/situaties en sferen was surreëel. Toen het monster tentoongesteld werd aan het publiek was dit ook niet met CGI gedaan, een heel klein beetje om de sproetjes te laten bewegen. Maar voor de rest heeft een SFX dit helemaal uitgewerkt. Research was hier ook van enorm belang. De regisseurs hadden de beslissing genomen om iemand te contacteren die met verschillende wormen bezig waren. Zo wilden ze zien hoe de verschillende wormen kruipen en hun evenwicht konden houden op het beeldje/attribuut waar de beestjes uit tevoorschijn kwamen. Voorbereiding is key! Dus mij had je als kijker al onmiddellijk mee en dat is een grote verdienste als je dat kan teweegbrengen bij mij in het horror genre.

De diverterende film heeft zeker als nut om te entertainen, dat je als kijker dit leuk of niet leuk beschouwd laat ik in het midden. De evolutie in de relatie tussen u en uw vader doen appreciëren en van de momenten genieten waarbij jullie beiden aanwezig zijn. Het persuasieve is dat je moet blijven vechten voor datgene dat je wilt.

Qua geluid zelf waren er allemaal maar diëgetische elementen. Niet-diëgetische elementen zijn elementen waarvan het publiek zich bewust is maar de personages niet. Ik haal dit even naar boven omdat wanneer de vader slaapt dan hoor je het monster vliegen in de lucht. Het vindt wel plaats in de wereld van het personage maar die is zich hier niet van bewust. Telt dit dan als een niet-diëgetisch element? Dat is voor mij een raadsel. De film heeft ook niks te maken met syntagmatische connotatie, hier vindt je alleen maar paradigmatische connotatie. De stijl blijft 1. Geluid en kleur waren hier de grootste betekenisdragers. Het geluid van de monsters dat toenam doorheen de film zorgde ook voor een continuïteitsgevoel, de afstand tussen de film en het publiek werd hierdoor verkleind. Persoonlijk vond de geluiden van het monster en die van het opzuigen van het bloed walgelijk maar dit is uiteraard subjectief, maar ik denk dat dit geobjectiveerd werd als we het gigantisch monster op het slachtoffer zien want dit brengt emotionele waarde naar voor als we alle elementen samen krijgen: het volledige beeld van het monster en het slachtoffer, alle geluiden die tegelijkertijd afspelen. Zowel beeld en klank zorgen voor het objectiveren. De drager van de boodschap is volgens mij het geluid van de monsters omdat dit de spanning, een continuïteitsgevoel, met zich meebracht. Ik kan wel niks direct aanwijzen dat zich richt op een historisch, cultureel of politieke context. Delecatre en movere zijn twee woorden die zich zeker bevinden in hun werk. Het vermaken van het publiek en bewegen met hevige emoties waren te spotten. De vorm van de film heeft de inhoud van de film fors benadrukt dankzij de structuur, de keuzen qua beeld en licht, enzovoort. Het is subjectief voor mij tot het einde wanneer de emotionele waarde een rol begint te spelen. De film is formalistisch en niet realistisch. Het is vrij geschikt om te zeggen dat er connotatie speelt en niet echt denotatie. Ook al zit er soms denotatie in de film, hoe ze het in beeld brengen en het licht/kleur toepassen in de film draait dit naar mijn mening in connotatie. Dit was mijn persoonlijke connotatie van het werk, 'Souvenir'. De immersie is hier zeer goed dankzij al de elementen in de film. De authentieke stijl van Jasper Vrancken is uniek. Ook in zijn ander werk Muil, zie je de opbouw, gebruik van licht, sfeer, uniekheid, mysterie doorheen de film terugkomen. Heel opbouwend. Maar in het werk Souvenir dat ik nu besproken heb is anders op het vlak van de gruwelijkheid van het visuele dat Jasper Vrancken laat zien tegenover Muil. Je krijgt het 'gevaar' anders te zien/te horen in Souvenir dan in de film Muil. Wat ook wel een terugkomend element is in beide films is de manier van monteren en verbergen. De regisseurs en monteur werken heel goed rond het behouden van het mysterie. Op het einde van Muil zie je het beest wel niet en bij Souvenir wel maar de aanpak doorheen de film relateert wel.

EINDE